

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONÁ.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ
EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10 SZÁM
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lel, rendszeres tagdíja évi 200 lel, kisgazdák, gazdatlások és gazd. alk. részére 150 lel. A tagok az Erdélyi Gazdát 150 lel pótdíj ellenében kapják.

A lapfelügyelő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kiadó;

TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁRA

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 400 lel Negyed évre 100 lel
Fél évre 200 lel Egyes szám 8 lel

Lapunk mai számának címszavai reáveztük az egyesületi tagok és az előfizetők tagdíj-, illetve előfizetési díjhátralékát. Arra kérjük tisztelt olvasóinkat, hogy a címszalagon kimutatott hátralékot az E. G. E., illetve az Erdélyi Gazda kiadóhivatala címére, külön felszólítás bevárása nélkül beküldeni sziveskedjenek.

A „zöldmezőmozgalom”.

Irtá: dr. Szentkirályi Ákos.

Segíts magadon,
megsegít az Isten.

Hatalmas mozgalom foglalkoztatja a Német birodalom csodásan fellendült mezőgazdaságának valamennyi munkását. A telkes kisgazdákat, a nagybirtokosokat, a tudósokat és a kísérleti állomások vezetőit egyaránt.

Néhány esztendővel ezelőtt indult meg ez a mozgalom. A „Grünland-Bewegung”, mely szervezetével ma már az egész birodalmat behálózza s a német mezőgazdálkodásnak új irányt adott.

Dresdner Ivánnak „Az ujkori zöldmezőgazdálkodás” cím alatt most megjelent értékes és nagyon tanulságos könyve bőven és alaposan tájékoztat a mozgalom minden dolgában.

A zöldmezőmozgalom célja, feladata: a rétek és legelők művelését országosan, a gazdatársadalom változott közreműködésével előmozdítani, célszerűsíteni, hogy ezek a zöldmezők sok és olcsó takarmányt bőségesen teremjenek, aminek révén az állattenyésztés fejleszthető, a trágyatermelés olcsón fokozható az egész mezőgazdaság hasznára, a többtermelésnek, kevés költséggel, lehetővé tételére.

Ha valahol, itt nálunk Erdélyben lenne áldásához a zöldmezőmozgalom megindítása, országos szervezése. Ezernyi ezer hold rét és legelő félannyit sem terem, mint amennyit rajtuk, kezdetleges művelés segítségével természetesen lehetne. A havasok között szintén nagyon sok ezer hold olyan zöldmező terület, bozottal benőve, irtatlan fűvel ellepve, aminek semmi hasznát sem veszik. Kaszálni nem lehet, a legelőállatok kerülnek. Kevés költséggel lehetne telkesíteni, amikor pár esztendő múltával sok ezer állat számára való olcsó takarmányt teremnének.

Svájc gazdag legelőit és kitűnő réteket földművelő népének kitarító szorgalma teremtette. Hiábavaló a terület jó fekvése, a kedvező időjárás: a gazda segítsége nélkül nem keletkezik olyan legelő, amin egész időn elegendő tápláló zöldsetet találjon a legelő jószág és olyan rét aminek szénatermését jó fűvek és herefélék alkotják.

Erdély már rég versenyezhetnék Svájjal, ha birtokossága felhasználni, a maga hasznára fordítani tudta volna, amit a Teremtő bőkezűen adott. Mindig a kormánytól, másunnan vártunk mindent, ahelyett, hogy a magunk erejével segítettünk volna magunkon — dicséretes kivételekről nem szólva.

A németországi zöldmezőmozgalom L. Niggl gazdasági tanácsos indította utnak

azzal, hogy a bajorországi *Straubing* mellett elterülő *steinachi*-uralomban egy *zöldmező mintagazdaságot* rendezett be, folyton agitálva és buzdítva úgy a kisgazdákat, mint a nagybirtokosokat.

Dresdner Iván írja, fennebb megnevezett könyvében, hogy L. Niggl „szívós munkája eredményeként 1919-ben megalakult *Straubingban* az első *Grünlandverein* (egyesület), mely hivatalos volt a kérdést felszínen tartani s a hozzáfutóknak tanácsot és utbaigazítást adni. A mozgalom, a *steinachi* eredmények láttára egyre terjedt... s ma alig van a Német-birodalomnak olyan számottevő kerülete, ahol ne volna zöldmező egyesület. Az egyesületek később együttes vezetés céljából Münchenben székelő *Grünlandbundba* — zöldmezőszövetségbe tömörültek...

... A szövetség kísérleti és tanulmányi fűkerleket rendez be, melyeknek száma e pillanatban meghaladja a 10 ezeret...

Ez a tízezer a legmeggyőzőbben bizonyítja a németországi zöldmező mozgalom hatalmaságát. 10 éve sin: s, hogy L. Niggl megindította a legpraktikusabb módon a mozgalmat és ma már százezernyi harcosa küzd a maga hasznáért, a mezőgazdaság jövedelmezősége fokozásáért, a birodalom dicsőségéért. És a harcosok között a nagybirtokosok, kisbirtokos és telkesgazdák mellett, a gazdasági tudomány szakemberei, ugyszintén a földművelő nép vezetői, a papok és tanítók is rész vesznek a küzdelemben.

A zöldmezőmozgalom célja: a gazdákat egyfelől szóval és példával oktani, hogy mimódon lehet a rétek és legelők természetét szaporítani és javítani másfelől buzdítani, bátorítani a munkára s akit kell, segíteni a cél elérésére.

Többet és jobbat csak jól művelt, jól gondozott, jó erőben levő talajon lehet termelni, ha a talajnak és a vidék klímájának megfelelő, jóféle növények alkotják a rét és legelő zöldségét.

A németországi zöldmezőszövetség ma már a rétkérdésekkel is behatóan foglalkozik. Vidékenként megállapítja a rétek és legelők talajának szerkezetét, táplálékanyag tartalmát és növényzetének összetételét. Tanácsot ad, hogy milyen műveléssel, miféle trágyázással lehet a talajt javítani, bőtermővé varázsolni és milyen módon, miféle vetőmagkeverékkel a növényzetet javítani, felújítani. Ezenkívül művelési és trágyázási kísérleteket végez, elemzéssel megállapítja a különböző rét- és legelőnövények táplálékértékét. Fűnemesítéssel foglalkozik és arra törekszik, hogy a birodalom fűmagszükségletét, belső termékével, a német mezőgazdaság tudja fedezni és biztosítani.

A kitarító és szakszerű tudományos munka, már is elért eredményének bizonyítására Dresdner Iván azt írja könyvében, hogy *Steinachban* olyan ujonnan telepített legelőket látott, melyek „40—45 mázsa buza árának megfelelő tejtérteket szolgáltatnak évente hektáronként (= 173 k. hold) és szilési parasztagazdáknál oly legelőket, melyek 3500—4000 liter tejtérteket adnak k. holdan-

ként, ami 30—40 mázsa buza értékének felel meg”.

Azt is megtudjuk Dresdner könyvéből, hogy „amíg a béke, előtt Németország fűmagszükségletének több mint 80 százalékát a külföldről volt kénytelen beszerezni, addig ma, az ezerszeresen nagyobb belső szükséglet alig 30 százalékát kell csak behozatal után fedezni”.

Vajon akad-e nagyobb birtokosaink között bátor, vállalkozó, aki néhány hold rétjén és legelőjén jó példával megindítaná Erdélyben a zöldmezőmozgalom? Kezde, munkája áldásához lenne Erdély magyarságára. Hasznosabb lenne sok másféle foglalkozásnál, időtöltésnél. Az agrárreform gondoskodott, hogy fűmagnemesítésre is jusson ideje.

Magyarországban nagy körben haladterjed már a zöldmezőmozgalom. Nagy birtokosok és kisgazdák sorakoztak zászlója alá. A tudomány emberei, a kísérleti állomások kutatnak, kísérleteznek, fűmagnemesítéssel foglalkoznak. A mezőgazdasági kamarák és a kormány készséggel támogatják.

Dresdner könyve behatóan tájékoztat a rét- és legelőjavítás, a fűmagtermelés és nemesítés részletekérdéseiről. Jó lélekkel ajánlom a könyv megszerzését birtokosainknak. Ára Budapesten 8 pengő (Pfeifer Ferdinand, Zeidler testv. cég bizománya Budapest. A Kolozsvári *Lepage* könyvkereskedő cég — Cluj, Kolozsvár, Piaja Unirii, volt Mátyás Király tér — bizonynyára vállalkozik a könyv beszerzésére.)

„Segíts magadon, megsegít az Isten”. Az erdélyi magyarságnak ezt a mondatot kell lobogójára felírnia, ha megerősödni, boldogulni akar.

A szőlősgazda szüret előtti teendői.

Irtá: Szege Bálint.

A szüret ideje közeledvén, nem lesz felesleges az okszerű borkezeléssel szorosán összefüggő s minden szőlősgazdának annyira fontos és nélkülözhetetlen dolgokat, a boroshordók és egyéb edények kezelését figyelmükbe ajánlani.

A borkészítésnél a hordó igen fontos szerepet játszik, mert ebben tisztul, ebben érik meg az ital és ebben megy a korának megfelelő változáson át. A bor elég hosszú időn át marad a hordóban és így ennek tisztántartása elsőrendű érdekünk.

A boroshordók és edények tisztántartására minden pincegazdaságban a legnagyobb gond fordítandó, mert ezek okszerűtlen kezelése igen megbosszulja magát, amennyiben az edénytől kapott izt, vagy szagot a legrikább esetben, vagy általában nem lehet a borból kiküszöbölni. Egyes pinceműveletekkel csökkenthetjük ugyan, de teljesen megszabadítani a bort tőle nem lehet.

Ugy a hordókat, valamint a többi edényeket, nemkülönben az eszközöket s. b., szóval mindazt, amivel a szőlő, illetőleg a must érinkezésbe jön, már a szüret előtt alaposan átvizsgáljuk, az abroncsos taedényeken az

abroncsokat, ha szükséges, megszorítva, alaposan kitisztítva s kijavítva tiszta forró vízzel kiforrázzuk, hogy megdagadjanak; a szőlőzuzók és préseknek különösen vasrészeit alaposan megtisztítjuk, ha valahol esetleg rozsdás volna, rozsdától, vagy ha rozsdá ellen valami anyaggal bevontuk, ettől le tisztítjuk. Éppen úgy a szüret alatt, különösen ha meleg idő van, nagy gond fordítandó mindazon edények és eszközök tisztántartására, amelyekkel a szőlő, illetve a must, vagy akár a bor érinkezésbe jön, mert már ilyenkor beviheünk mustunkba különféle betegségeket, azért szüret alatt úgy a szedőedények, mint a puttonyok, kádák, szőlőzuzók, prések, szivattyúk stb. legalább két napban egyszer a reátapadt musttól lemosandók, mert ezen must erjedésbe jövén, alkohol keletkezik. Ebből kifolyólag, mivel a kellő feltételek megvannak, az ecetbaktériumok elszaporodása s ecetsav képződése segítették elő s így még szüret alkalmával megtörtözi mustunkat, míg ellenben, ha edényeinket tisztára mossuk, nincs elég idő az alkohol képződéséhez s ennélfogva az ecetbaktériumoknak elszaporodásához sem.

Amikor valamely hordóknak kiürül s azt üresen kell, hogy hagyjuk, úgy tiszta vízzel addig mossuk, míg a kijövő víz tiszta nem marad. Ezután lehetőleg szellősebb helyen úgy az akoná, mint a csaplyukat nyitva hagyva, szájával lefelé fordítva, hogy belőle a víz kicsurogjon, továbbá, hogy megszikkadjon, így hagyjuk, ezután a csaplyukat beverve, szájával felfelé fordítjuk s hektoliterenként 5—6 gramm kénét égetünk el benne. Az így keletkezett kén-savval a hordóból a levegőt kiszorítjuk, a penész stb. gombák tenyészetére nem marad élely, aztán az akoná száját jól beverve, a következő kénezésig vagy használatig így hagyjuk.

Mivel a kénessav idővel a hordóban hatását elveszti, tehát ha hosszabb ideig marad üresen a hordóknak, a kénezés időről-időre (minden hónapban) ismételni kell, mert ha a rendszer kénezés elmarad, levegő s így oxigén jut a hordóba, amikor is a penész stb. gombák tenyészetére a kellő feltételek nem hiányoznak, így hordóknak könnyen elromolhat.

Mielőtt azonban ilyen kénezett hordóba mustot, vagy bort töltenénk, ha mustunkat, illetőleg borunkat külön kénezeni nem akarjuk, tiszta vízzel jól kimossuk, miáltal a kén-sav, illetve a kénessavtól megszabaduljuk. Mivel a kénessav egyrésze kén-savvá alakul át, úgy hogy egy hosszabb időn üresen állott, tehát többször kénezett hordóba a kén-sav igen elszaporodhatik s ha ilyen hordóba minden kezelés nélkül mustot, illetőleg bort töltenénk, a kén-sav különben kellemes ízű borunkat kellemetlen savanyúvá tenné, tehát egy ilyen hosszabb időn át üresen kénezett hordót megtöltés előtt nemcsak jó kimosni, hanem tiszta vízzel tele-töltve átlatni is kell, hogy a kén-sav, mely a fába is beleette magát, ezáltal onnan ellávo-litassék.

Mielőtt valamely üresen állott hordóba, különösen idegen hordóba, melyet nem ismerünk, mustot vagy bort töltenénk, annak tisztaságáról szaglás és gyertyával való betekintés által okvetlen győződjünk meg, hogy nincsen-e penészdohos, ecetes, vagy valamely más hibás szaga. A beszagolás előtt tenyerünkkel rácsapunk a hordó szájára vagy pedig belefujunk, hogy benne a levegő mozgásba jöve, szagát jobban megérezhessük. Ha már a szaglásnál valami penész-, dohos vagy ecetes szagot ére-nénk, a gyertyával való vizsgálat annál szigorubb legyen: amennyiben azt látjuk, hogy a penész csak most veszi kezdetét, vagy még nincs nagyon elhatalmasodva és még a don-gákba nem vette bele magát, akkor nincs más tennivalónk, mint a tiszta hideg vízzel, utána 4%-os szóadás forró vízzel, azután tiszta forró vízzel és ismét tiszta hideg vízzel addig mosni, míg a kifolyó víz úgy izre, mint színre ugyan-olyan nem lesz, mint mielőtt beletöltük.

Ha azonban azt találjuk, hogy a penész jobban elhatalmasodott, sőt a fát is nagyobb mértékben megtámadta, akkor a hordót ki kell fenekelnünk s azon szárazon jó éles pince-kefével a penészt lesuróljuk. Ha valahol a penész kehatolt a fába, ott a fát az egészséges részig lefaragjuk, azután hideg vízzel, utána 4%-os forró szóadás vízzel, majd tiszta forró vízzel és ismét hideg tiszta vízzel, jó éles pincekefével megsuróljuk s azután befenekeljük, tiszta vízzel megtöltjük s mindaddig aztaljuk, míg a kijövő víz izre és szagra teljesen tiszta nem lesz.

Kisebb dohos, penészes hordókat egyes vidékeken még ma is divatban levő kiégetéssel tisztítanak. A hordókat kifeneklik és benne nagy lánggal gyorsan égő anyagot (gyalultfor-gácsot) égetnek el, miáltal a hordó fája telje-sen kimelegszik, egész forróvá lesz s így a penészgombák elpusztulnak, utána forró lugos vízzel kikefélik, majd hideg vízzel kimossák és csak ezután veszik használatba.

Az olyan hordókat azonban, amelyeket a vizsgálatnál ugyszólván korhadtaknak találunk, legjobb, ha ezeket más célra használjuk már fel, mert ez már bor tartására nem való; ha a dohoság csak egyes kisebb foltokban támadta volna meg a fát, a dohos részeket az egész-ségesig lefaragjuk, azután úgy kezeljük, mint a penészes hordóknál már láttuk.

Ha a vizsgálatnál azt tapasztaljuk, hogy hordóknak ecetes, mivel itt a bajt rendszeren ecet-gombák idézik elő, tehát első dolgunk ezen gombákat vagy gőzöléssel, vagy forró vízzel megölni, ezután 4 százalékos forró szóadás vizet öntünk bele és úgy rázzuk, hogy az a hordót jól átjárja s benne hagyjuk majdnem a kihülésig, azonban minden tíz percben más-más állásba hozzuk, hogy a forró szóadás viz a hordó minden részével érintkezhesék, e t az eljárást háromszor-négyszer ismételjük, azután tiszta forró vízzel jól kimossuk, illetve éppen úgy kezeljük, mint a szóadás vízzel. Ha már kihült, két lakmuspapírral megvizsgáljuk, ezt belemártva, — ha megvörösödik, akkor még mindig tartalmaz ecetsavat, ez esetben újra forró szóadás vízzel, majd ismét forró tiszta vízzel addig ismételjük, míg ha a lakmuspapír nem vörösödik meg, a hordó fája már nem tartalmaz ecetsavat, azután teletöltjük hideg vízzel s jól kiáztatjuk.

Folyt. köv.

A mézsnitrogén műtrágyázási kísérleteink.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet Növénytermelési Szakosztálya a folyó évben a dicsőszent-mártoni Nitrogén Ipar R-T. által rendelkezésre bocsájtott mézsnitrogénnel műtrágyázási kísérleteket végzett Erdély különböző vidékein. A kísérletek eredményét azok beérkezésének sorrendjében ismertetni fogjuk. Az első jelentést dr. Szász Ferenc dezméri tagtársunktól kaptuk, aki a beküldött kísérleti jegyzőkönyv szerint kötött agyag, kevésbé köves (mésztafa) talajon tavaszi árpával végzett kísérletet, amelynek előveteménye 1926-ban tengeri volt, 1925-ben őszi buza és 1924-ben ugar. A műtrágya kiszórása 1927. március hó 22-én történt, 2 nappal a vetés előtt, száraz, napos és szélcsendes időben, kézzel. A kiszort műtrágya elszórás után rögtön alászánta-tott. Kiszóratott k. holdanként 100 kg. 20%-os mézsnitrogén. A tábla utoljára 1924. június havában volt trágyázva kat. h.-ként kb. 150 mázsa istállótrágyával. Ugy a kísérleti, mint az ellen-őrző táblákon az abnormális száraz időjárás miatt a kelés egyenlőtlenül és lassan ment, a májusi kiadós esők után azonban mindkét parcella erő-teljes fejlődésnek indult. Június havában látszott először a két parcella közötti különbség, amennyiben a trágyázott parcella már 12-én kalászolt, míg a trágyázatlan csak 16-án. A mézsnitrogénnel trágyázott parcella egy héttel hamarabb érett

be, vagyis június 8-án, míg a trágyázatlan csak 12-én. A műtrágyázott területen k. holdanként 760 kg. mag termelt, míg a trágyázatlan területen 640 kg. A többlethozam 150 kg. volt holdanként, azaz kb. 20 százalékkal.

Ugyancsak dr. Szász Ferenc mézsnitrogénnel *fejtrágyázási kísérletet* is végzett, amelynek rendjén 1 kat. hold őszi buzára, mint fejtrágyát 50 kg. mézsnitrogént használt. Ennek a hatása igen meglepő volt, amennyiben a vadrepcét csaknem teljesen kipusztította. A trágyázatlan parcella 670 kg.-ot, a trágyázott pedig 745 kg.-ot adott. A szalmatermés kb. 10 %-kal volt több a trágyázott parcellán.

Az erdélyi mezőgazdaság állapota.

Gazdasági munkálatok. A cséplés a sik vidékeken nagyobbára befejezést nyert, a dombvidéken befejezéshez közeledik, helyenként a maglóhere cséplésével foglalkoznak. Az időjárás a cséplési munkálatokra egy pár nap esős idő kivételével általánosságban kedvező volt. A kézi munkaerő többi része túlnyomóan a sarju kaszálásoknál és szarításnál van elfoglalva, ami a kedvező időjárás mellett megfelelően halad előre. Az igás munkaerő ugarolással, trágyahordással és egyéb fuvarozási munkákkal foglalkozik.

A vetések állapota: A tengeri síkvidéken beéréshez közeledik, helyenként törését megkezdték. Szemfejlődése különösen a korai vetéseknél nem kielégítő, a beállott szárazság következtében, a későbbi vetések az augusztus végi esőzés folytán némileg javultak. *Burgonya* magasabb fekvésű helyeken a szárazságtól sokat szenvedett, mélyebb fekvésekben jobb termést ígér. Előrelátható terméshozam átlagban, a közepesen jóval alul marad, miután a gumók nem fejlődtek ki. *Kerri vetemények* nagyobbára learatva, terméshozamuk gyenge volt. *Dohány* szedése és szárítása folyamatban van, közepesen jobb termést ígér. *Cukor és takarmányrépa* a szárazság miatt fejlődésükben elmaradtak. *Mesterséges takarmányok* az augusztus végi esőzés után szép fejlődésnek indulnak, hasonlóképpen a legelő és rét is. *Szőlő* előrelátható terméshozama vidékenként igen különböző, általában közepesen jobb termésre van kilátás. *Gyümölcs*, szilvatermés kielégítő, az alma és körte azonban csak gyenge termést ígér. Nagy része fergesen le hull.

A beérkezett cséplési jelentésekből megállapíthatólag az őszi buza átlagtermése 5—6 métermáza között változik k. holdanként. Az árpa átlagtermése 6 mázsa, a zabé 7 mázsa k. holdanként.

Az állatállomány egészségi állapota kielégítő. Sertésvész szörványosan fordul elő.

Beszámoló az erdélyi Azoform-kísérletekről.

Az E. G. E. Növénytermelési Szakosztálya az egyesületi tagok között nagyobb mennyiségű Azoformot osztott ki különböző kultur növényekkel való kísérletezések céljából. A kísérletező gazdátársak most küldik be a kérdőíveket, amelyek közül dr. Szász Ferenc pl. a következőket közli többek között:

1 k. hold III. oszt. lejtős, agyagos, trágyázatlan földben végezte őszi buzával a kísérletet, melynek előveteménye Székács-féle árpa volt. 1926. október 2-án oltott be Azoformmal és vetett 1 k. holdra 80 kg. őszi buzát borult időben, géppel, jól porhanyított talajba. A csirázás a téli hó alatt elég erőteljesen kezdődött. A kalászba szökés és virágzás 1927. június 6—20 között volt, a termés július hó 10-én volt beérve és learatva. Az oltott vetés elemi kárt nem szenvedett, a vetéstől az aratásig az időjárás száraz volt, tehát a fejlődésre kedvezőtlen. Az ellenőrző tábla minősége, művelése, kezelése

tökéletesen megegyezett a kísérleti táblával. Csépléskor az Azoformmal oltott 80 kg. vetőmag után 1 kat. holdon 1105 kg. mag termelt. Az ellenőrző táblán pedig ezzel szemben 1060 kg. A kísérletező véleménye szerint a jó erőben és jó struktúájú talajon az oltással takarékoskodni lehet a műtrágyában. Megjegyzi a kísérletező gazdátársunk, hogy a vetőmag oltás előtt nem volt csávázva.

Egy másik gazdátársunk *Valovits Ferenc* magyarláposi gazdaságában 425 négyszög ölnyi gyenge agyagtalajon, sik helyen, trágyázatlan földben őszi búzával próbálta ki az Azoformot, amelynek előveteménye kukorica volt. A vetőmag jó minőségű volt. A vetés 1926. október 20.-án történt 25 kg. vetőmag volt felhasználva, borult időben kézzel volt elvetve, vetés után boronálva. A kalászbaszókés 1927. május 20.-án történt, az aratás pedig július hó 20.-án. A fenti területen 249,5 kg. buza termelt. A kalászkok átlagos szemtartalma 45—50. A termés pénzértékre átszámítva 1996 lei. Az ellenőrző parcella nagyságra és minőségre, ugyszintén elővetemény tekintetében a kísérleti parcellával azonos volt, nemkülönben a vetőmag mennyisége, minősége, a vetés ideje és módja, valamint az ápolás is megegyezett a kísérleti parcellával. Az ellenőrzőparcellán a bokrosodás gyenge volt, a növényzet színe pedig világosabb zöld. A kalászbaszókés 6 nappal később történt, az aratás ideje pedig 5 nappal toltódott ki. A termés 97 kg. volt 776 lei értékben. A termés értékéből az Azoform javára 1220 lei. A vetőmagoltás előtt rézgáliccal csávázattott.

A fenti két kísérleti eredmény igen kedvezően mutatja be az Azoform használati értékét. Érdeklődéssel várjuk a többi kísérletező gazdátársunk jelentését is, amelyeket a lapunkban szintén közzé fogunk tenni.

IRODALMI SZEMLE

Gyakorlati Gazdalexikon. Összeállította Mille Géza, a győri mezőgazdasági kamara titkára. E lexikon összeállításánál az volt a vezető szempont, hogy a gazdának a gyakorlati élet minden adottságában a helyes és a keresett támaszt nyújtsa. A lexikon felöleli és kimeríti a mezőgazdálkodás egész anyagát s kiterjed egyszersmint a mezőgazdasággal összefüggő, vagy vonatkozásba hozható minden kérdésre. A mű megrendelhető egyesületünknel. Ára tagok részére 1500 lei készpénzért, de megszerezhető részletfizetésre is, 5 havi 400 leies részletekkel. E kedvezményes ár csak az E. G. E. tagjai számára biztosított, azért a megrendelések is a titkári hivatal útján adandók fel.

Vegyes közlemények

Időjárás. A boifalusi cukorgyár meteorológiai állomása augusztus hóra vonatkozóan az időjárást illetőleg a következő megfigyeléseket tette: A maximális légnyomás 721,8 volt a hó 4.-én, a minimum pedig 708,2 a hó 17.-én. A legnagyobb meleget 30,4° C.-t 24.-én észlelték, a legkisebb meleg pedig 19.-én 9,4° C. volt. Az augusztus havi középhőmérsékletet +19,63° C.-ban állapították meg. A legnagyobb csapadék 28.-án 39,5 mm. volt. A csapadék egész havi mennyisége 185,5 mm., a csapadékos napok száma 13 volt.

Áthelyezés. A földmívelésügyi miniszter *Teodortu*, szatmármegyei agrár tanácsost korábban áthelyezte Kolozsvárra. Eddig helyét Szatmáron hivatali titkára: *Micu Alexandru* töltötte be, akit a miniszter most kinevezett a szatmármegyei hivatal élére tanácsosnak.

Ujabb vámügyi intézkedések. A pénzügyminiszter rendelete értelmében szeptember 1-től tilos a tej, kender, az öt éven aluli herélt lovak és öszvérek, a két évnél fiatalabb tenyészbikák, hivalyitehenek, kecskék és mének, a bükk-

és tölgyfarönkök, gerendák, dió, szil- és kőrísa, ha 25 cm-nél nagyobb átmérőjű, kivitele. Ezen tilalmak mindenike a mező- és erdőgazdaság érdekel ellen valók, mert a tilalom alá eső cikkek árát kedvezőtlenül befolyásolja a tilalom. Az állatexport-tarifánk amugy is oly magas, hogy a katasztrófális szárazság és takarmányhiány miatt az állatállomány elérteketlenedik.

A Cukorrépatermelők Szövetsége közlebről Marosvásárhelyre gyűlést fog összehívni a termelőket érdeklő aktuális kérdések megbeszélése céljából; ilyenek például a cukorrépa forgalmi adója, a cukorrépaár kérdése, a termék átvételének és átadásának ügye, a jövő évi szerződések kérdése stb. Az ülés idejéről a Szövetség kellő időben tájékoztatni fogja az érdekelteket.

A dohánytermelő gazdák körében számos panasz hangzott el úgy a dohánytermelésével, mint annak beváltásával kapcsolatosan. A panaszok feltárása és összegezése okából az E. G. E. Növénytermelési Szakosztálya közlebről Marosvásárhelyre, valószínűleg a cukorrépatermelők gyűlésével egy napra értekezletet szándékszik összehívni, melynek helyéről és idejéről kellő időben tájékoztatni fogja az érdekelteket.

A jégkárt szenvedett gazdák elkeseredett hangon panasznak az alacsony becslések és késedelmes kárfizetéseken kívül arról is, hogy egyes kárbecslők megvesztegetés folytán 20 százalékos differenciával becsülik a szomszédos gazdák jégkárát. Dacára a nagy károknak a magas biztosítási díjak és illetékek visszatérítéséből áll igen sok esetben a gazda kártérítése. A biztosító intézetek szívesen és egyre hangoztatják, hogy azért olyan magas a biztosítási díj, mert rosszak a közbiztonsági viszonyok és a biztosítottak részéről is sok visszaélés történik. Ugy látszik, hogy ez a vád nem csupán a biztosítottakra vonatkozik, hanem a biztosítókra, illetve azok bizalmi embereire is. A tudomásunkra jutott esetben a panaszos aradmegyei tagtársunk azonnal felmondta összes biztosításait az illető intézetnél. Kérjük a hasonló panaszok együletünkhöz való szíves bejelentését.

Terményexportőrök a terményexportőről. A romániai terményexportőrök szept. 1-én értekezletet tartottak, amelyen kialakult vélemény szerint a buza minőségileg igen jónak mondható, mennyiségileg a tavalyi alatt maradtunk. A rozsból kevés vetés volt, alig lesz exportáru. Az árpából csak a jobb minőség exportálható és az idén 40 százalékkal kevesebb az árpatermés mint a tavaly. Tengertől is 40 százalékkal kevesebb termésre számíthatunk. A zabtól kb. 25—30 százalékkal kisebb a termés, mint a tavaly. A zab és kukorica 25—30 százalékos áremelkedésére számíthatunk belföldön. Kiviteiünk iránt Német-, Franciaország és Belgium érdeklődik leginkább.

Gazdatiszti levél. Szeptember 2-i kelttel az alábbi levelet vettük egyik regátba vándorolt magyar gazdatisztiársunktól: „A minap irtam arról hogy az unokák és a külföld elviszik a birtokosoknak a földjeit. Ugy jártam én is. Földbirtokosom a fiatal, alig 23 éves herceg, már 4 éve, hogy megnősült, 19 éves korában. 21 éves korában elvált, azóta kóborol ide s oda. Ez év ápr. 15-én kiment Anglába, a pénzt küldtük hol én, hol a többi birtokáról, most meg eladó a birtoka, ahol én gazdálkodom, már 2 1/2 millió leit fel is vett reá, így 3 hét múlva kiharcellázzák a parasztok között és nekem fel is ut, le is út, hiszem ki törődik egy családos magyar gazdatiszttel. Még jó, ha az 5 havi bentmaradt fizetésem megkapom. Arra kérem Tekintetes Titkári Hivalt, ha innen regátból keres valaki Intézőt, tisztelettel kérem sürgősen értesíteni, hogy biztosítam családrom részére a kenyeret. Egyelőre csak a regátba szüretnek menni állásba, azu án haza, ha a gyermekeim arra valók, hogy iskoláztassam

őket az édes magyar nyelven. Egyébként aug. 28-án kezdett az eső esni és esik ma is. A tengeri már éret, egy hét múlva törjük; de gyenge. Az ó tengeri vagonja 52 ezer lei, a buza 70—72 ezer az itteni gabonapiacon.

Hatvannyolc székely gazda anyagi romlása. Székelykeresztur vidékén 68 székely gazdát az a veszély fenyegeti, hogy elárverezik minden vagyonát. Az eset előzménye a következő: Mintegy 2 évvel ezelőtt egy Rosmann Jenő nevű udvarhelymegyei birtokos és szeszgyáros marhaszállításba kezdett, erre a célra a székelykereszturvidéki gazdaktól vásárolta össze a marhákat. Az ügylet pénzügyi lebonyolítására a gazdák segítségével egyik székelykereszturi bankot vette igénybe. A dolog úgy fejlődött, hogy a marhaszállítás nem ütött be s a bank elnökének és az igen nagy tételben érdekelt kezesnek minden vagyona eluszott, a bankigazgató pedig öngyilkos lett. Most pedig a 68 székely gazda van soron. Most volt ugyanis kitűzve a Rosmann Jenő áldozatai minden vagyonának elárverezése. Ők sem tudtak ugyanis kivergődni a bajból, segítséget nem kaptak, de ígéretet annál többet a választások idején. A 68 gazda aztán a közelmúltban elment a prefekturára segélyért, az ígéretbevitásért. Itt azt mondták, hogy igenis meglesz az ígért segélykölcsön, ha megmarad a kormány. Ez az ígért azonban nem akadályozza meg az árverést, melyen a mai leromlott gazdasági viszonyok mellett előreláthatólag potom áron fog elköttyavetyéltetni a székely birtok s előállhat az a helyzet is, hogy a birtok mind eluszik de az adósságot mégsem fogja fedezni... A 68 székely gazda pedig veheti a koldusbotot.

A mezőgazdaság helyzete Csikmegyében. Csikszeredai tudósítónk jelenti: Augusztus hó száraz, rendkívül meleg volt és csupán egy átvonuló zápor volt az egész hó alatt. A tartós meleg idő a termények korai érését idézte elő. Az aratási munkák normális évekhez viszonyítva két héttel előbb kezdődtek. Jég nem volt. Az állandó meleg időjárás a termények letakarításának nagyon kedvezett, munkatorlódás nem okozott zavart. Száj és körömfájás és sertésvész miatt a piac zárva van. Sertésekből nagy az elhullás. — Ősziékből gyenge, tavaszkiából nagyon gyenge a termés. Buza minőségileg jó. Árpa a szárazságot nagyon megsínylette. Lóhere, lucerna szépen fejlődött. Burgonya egészséges, jó termést ígér. Az adóbehajtás, a pénztelenség nyugtalan hangulatot váltanak ki. A termés iránti kedv nagyon lehenyatlott. A kereseti források a faüzemek pangása miatt nagyon megcsappantak. Az egerek nagy mértékben elszaporodtak a mezőkön.

A biharmegyei mezőgazdasági viszonyokról kölligeti tudósítónk jelenti: egész augusztus teljesen száraz jellegű volt, nagyfokú hőséggel, mely néha 32—34 fok C-ra emelkedett. A hó 24 ike óta kissé lehült a levegő s pár rövid zápor volt. A gazdasági munkálatokat illetőleg, tarlóőrés, ugarolás csak kevés helyen volt végezhető. A cséplés befejeződött. Folyik a trágya-, kőfuvarozás, itt-ott sarjukaszálás. Az állatállomány a kiszáradt, lesült legelőkön leromlott, sok helyen vízhiány miatt is sokat szenvedett. Őszi buza holdankénti hozama kisgazdánál 2—3 q., középbirtokon 5—6 mázsa. Zabnak ez év igen kedvezett, 9—10 mázsa, jó termést adott. Korábbi tengeri vetések nagyon lesültek a nagy szárazságban, későbbiek még megjavulhatnak a beálló esőzések folytán. Burgonyából gyenge termés ígérkezik. A maglóhere szépen kötött, jó termést ígér. Sarju csak folyómenili réteken lett, más helyen, ugyszolván semmi sem termelt. Gyümölcsök közül szilva bőven termelt, dió igen kevés.

Exportvásárok megszervezése. A földmívelési miniszterium az állatkivitel fellendítése érdekében exportvásárok létesítését tervezi.

Amint értesülünk a földművelésügyi miniszterumban már munkába is vették e tervezet kidolgozását, mely szerint az állatkivitel kizárólag a vásárokon bonyolódna le. Ezt szolgálna az az intézkedés, mely szerint élő állatokat külföldi állomásra csak a vásárok igazgatóságainak igazolványa mellett lehet feladni. Erdélyben állítólag 3—4 ilyen exportvásár lesz, közöttük Kolozsvárt is.

A Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetsége a nemesített vetőmag terjesztéséért. Örömmel értesülünk, hogy a Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetsége 1 vagon dr. Konopi féle nemesített őszi buza-vetőmagot szerzett be fiókjai között leendő szétosztás céljából kísérletek végeztetésére. A vetőmagot a kisgazdák 1 évi hitellel kapják, úgyhogy a terméskülömbözetből majd kényelmesen kifizethetik az árát. Ez már a második eset ebben az évben, mikor a Gazdasági Hitelszövetkezetek Szövetsége figyelmé és segítségére a kisgazdák felé irányul. A Szövetség ugyanis kb. 25,000 lejt szavazott meg és utalt ki bikabe szerzési segélyekre a fiókkal rendelkező községek részére.

Miért nincs szérum Romániában? Általános a panasz Romániában rossz állati oltóanyagok miatt. Külföldi gyártmányú szérumok vagy egyáltalán nem, vagy nagyon mérsekelt mennyiségben és nem mindenütt szerezhetők be. Nagy hiányt érezzük különösen a híresebb külföldi szérumoknak veszedelmes járványok idején. A szérumok előállítását és terjesztését Romániában a Cantacuzino-csoport monopoliumként szerezte meg. Külföldi szérumok behozatala csak a szabadalmi tilalom megsértése mellett van lehetővé téve azzal a rendelkezéssel, hogy a behozni kívánt szérumoknak pontos összetételének közlését kötelezővé teszi, mely követelmény a szabadalmi jogba ütközik.

A falu a város gyermekeiért. A gyerekvédő Szövetség nyaralattási akciót indított a városi gyerekek egészséges fejlődésének előmozdítására falusi nyaralattási útján. E mozgalom folytán sok gyermek nyaralt úgy a Székelyföld festői völgyeiben, mint Erdély más vidékein. A falusi nép pedig előzékenyen, meleg szeretettel fogadta városi testvéreit. A nyaralattási akció üdvös hatása nemcsak a gyerekeink egészséges fejlődésében nyilatkozik, hanem a társadalmi s így ennek nyomán a gazdasági kapcsolat kiépítését igen értékesen segíti elő.

Székely családok elhelyezkedést találhatnak dohánytermelő gazdaságban. Az Erdélyi Gazda hasábjain többször megemlékeztünk a székely vidékek és egyes megyék, a nyomozó gazdasági helyzet folytán kíváncsiak lenni a lakosságának sulyos helyzetéről. Eselleges segítési reményében egyesületünk kérésével közvetíti a mezőgazdasággal foglalkozni hajlandó családok elhelyezését. Jelenleg 4—6 népes székely, vagy magyar családot tudna egyesületünk a Marosmentén, vasúti állomás mellett fekvő dohánytermeléssel foglalkozó gazdaságban elhelyezni. A gazdaság a dohánytermelési munkákat megtanítja. Szerződés feles. A termelési munkálatok folyamán előlegként ad az uradalom holdanként 2500 lei készpénzt, fél mázsa búzát, ugyanannyi tengerit, ezeket a végelszámolásnál levonja. Lakást, fűtést szintén adja a gazdaság. Egy 8 tagból álló család 4 hold dohányt megművelhet. De ezenkívül 4 hónapon át munkába is járhat az uradalomba s így is szaporíthatja a jövedelmet. Ugyanott elhelyezést talál 4 kisebb családú héres lakással, kerttel s a szokásos fizetéssel. Érdeklődők forduljanak egyesületünkhöz, vagy a következő címhez: *Lapikás Béla* intéző, Cuci-Kutyfalva, jud. Turda.

* Gyümölcsfa Karbolicum legjobb minőségben kapható „FLORA” Industria Chimicănál Timișoara.

Egy napon nem bocsájt a vasut 60 tonnánál több kocsit a szállítók rendelkezésére. Az érvényben levő rendelkezések szerint a szállító gazdák egy napon nem igényelhetnek

60 tonnát (600 kg.) kitevő összsúlyu vasúti kocsinál többet tekintet nélkül arra, hogy 10—15—20 tonnásak a kocsik.

Pusztító jégviharok az egész országban. Múlt hó 30. és 31-ikéről az ország minden részéből hatalmas viharokat és jégesőt jelentenek. 31-ikén délután Kolozsvárt és környékén erős jégvihar pusztított, amely kb. 15 percig tartott egyfolytában. Gyümölcsösökben, kapásokban jelentékeny a kár. A jég leverte a gyümölcsöt a fáról, más helyen pedig annyira megpotyolta, hogy az így ment teljesen tönkre. A Bánságban is óriási a kár szőlőben, gyümölcsstermesben, paradicsomban stb. A Regátból is nagy károkat jelentenek. Buzáumegyében a zápor és a jég teljesen tönkre tette a szőlőtermést. A dragasani és cotnari szőlővidékeket is elverte a jég. Az országos kárt sok millióra becsülik.

PIAC

Gabonaárak métermázsanként a feladó-állomásról: *Buza* 740, Regátban 750 L; *rozsa* Erdélyben 620—630, Bánátban 640 L; *sórdarpa* a Mezőségen 600—630, Barcaságban 660—680, Moldvában 600 L; *takarmányárpa* Erdélyben 550—570, Bánátban 600, zab 570—580, Regátban 430—440 L; *kukorica* Erdélyben 580, Bánátban 700, Besszarábiában 450—460 lej. A kukorica és árpa irányzata némileg szilárduló.

A bor nagybani ára változatlan, leányka 30, rizling 28 lej literenként. Termelőknél az irányzat némi emelkedést mutat: érmelléki 8—8¹/₂ malligádos 17—20 lej, aradhegyaljai 9—10 malligádos 20—22 lej, apatelki 26—28 lej, bánáti 20—22 lej, celna-magyarigeni 36—40 lej literenként. Kisgazdánál eladó készlet alig van, küküllőmentén az ár felemelkedett 35—36 lejre.

Napszámberék: (Marostordamegyei tudósítók jelentése szerint) Marostordamegyében a munkabérek általában 40—100 lej között ingadoznak. Átalányár lóherékaszálásnál kat. holdanként 140 lej és koszt.

A válságba jutott állatexport üzlet sulyos következményeit az erdélyi piac is érzi. Az exportörök sorozatos bukása után most Románia egyik legnagyobb exportörje a Christescu cég bukott meg Bukarestben, amelynek állandóan 5—6000 drb. beállított marhája volt. Az export beszüntetésének hatását a takarmányhiány folytán fokozott mértékben megérzi az erdélyi élőállat piac.

A lóheremag árakról. A beérkező jelentések alapján — úgy látszik — az idej heremag termés jóval kisebb lesz, mint ahogy azt a gazdák becsülték. A cséplési eredmények a várakozáson jóval alul maradtak. Igen kiváló a termés a székely megyékben, amely területek különben is Erdély egyik legkiválóbb lóheremagtermő vidékei. Helyenként már eladások is történtek. Amint tudósítók jelentik Bodófalván a lóheremag kilójáért — a gépből, a vevő zsákjába — 48—50 lej fizettek. Ez és ehhez hasonló árak még nem tekinthetők azonban kezdő áraknak, annál kevésbé, mert az idén a remélt mennyiségnél kevesebb a termés, különösen pedig nem a székely megyékben, ahol Európa legjobb minőségű lóheréje terem. Ne vesztegessük el előre termésünket, mert remélhetőleg mielőtt a forgalom megindulna, alkalmunk lesz direktívákkal szolgálni az értékesítés módját illetőleg.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvtárs.
Cluj-Kolozsvár, Piata Unirei (volt Mátyás király-ter) 7. sz.

Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhelyen. — Saját tőkéi 77 millió lej. *Affiliált intézetek:* Torda-aranyosvármegyei Takarékpénztár Rt. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhelyen és Székelykeresztúron, Szászrégenvidéki Takarékpénztár Rt. Szászrégenben és Népbank Rt. Bánffyújnyadon. Minden bankügyletet a legelőnyösebben végez. — Engedélyezett devizahely. — Áruaktáral a vasú mellett.

APRÓHIRDETÉSEK.

APRÓHIRDETÉSEK ÁRA: szavanként 4 lei. Vasúti betűkkel szedett szavak kétszeres áron számíttatnak. Legkisebb apróhirdetés díja 40 lei.

Ispánt keresek azonnal belépésre, ki a gazdaság minden ágában jártas, különösen a tehenészetben. Bizonyítvány másolatok Naláczy Gejza, Pul, jud. Hunedoara küldendő. 3940

34 éves, száz nemzetiségű, kis családdal, 12 évi gyakorlattal gazdasági állást keres, gazdaságban jelenleg is állásba van. Cím a kladóban. 71.

Eladó 1 gőzeke 16 HP. Fowler gyártmányu, 2 locymobilal teljesen felszerelve. Friedrich Testvérek gépgyár, Timișoara. 75.

Szamosfalvi bér gazdaságunk megszűnése miatt olcsón eladók: gazdasági gépek, eszközök, felszerelések stb. Bognár és Szántó Cluj, Calea Reg. Ferdinánd 70. 61

Keresek háznál és berkshirel átvészelt 1—2 éves tenyészkocákat és kankat eladót. Nagy Dénes földbirtokos, Turda, Fötér. 33

földbirtokos urak! Ma egy gazdaság csak úgy lendülhet fel, ha annak minden hasznát hajtó ágazata föl van karolva, jól berendezett belterjes gazdaságban 1928 január 1. belépéssel állást keres középkorú, földm. iskolát végzett törekvő egyén. Vállalom nagyobb méhészeti, magtermelés, gyümölcskertészet, faiskola kezelését, gyümölcsösök terményének földolgozását, értékesítését, üntözhető terpen és jó piaci körzettel konyhakertészet berendezését. Biró Pál gazd. Ispán, Papauți, posta Covasna, jud. Treiscaune. 78

Bérbeadó 75 holdas birtok, 20 hold kaszáló, a többi szántó gazdasági épületekkel és egyszerű 2 szobás lakással. Cím: özv. dr. Molnár Lászlóné, Mercurea-Ciuc — Csikszereida. 77

Odvosi 3 számú őszi buza

eredeti, nemesített, bőven termő, a rozsdának és megdőlésnek kiválóan ellentálló, jó lisztet adó vörös kalászu buza-fajta.

Megrendelhető a nemesítő

dr. Konopi Kálmán gazdaságában

Odvoson, u. p. Conop, Arad-megye

Szállíthat a gazdaság ezenkívül kipróbálásra 1—2 mázstát új kitenyésztesű 37. számú fehérkalászu hibrid buzájából is.

MEZŐGAZDÁK!

Aki ment akar maradni károsodástól, az csávazza mindennemű vetőmagját a német gyártmányu

USPULUN-UNIVERSAL

páccal

(azelőtt TILLANTIN nedves pác) vagy

TILLANTIN

száraz páccal.

Ezek a szerek, amelleit, hogy elpusztítják az üszög sporáit, még a csiraképessegre is előmozdítólag hatnak, gyorsabb csirázást és erőteljesebb fejlődést biztosítanak.

Kaphatók minden mezőgazdasági szövetkezetnél és a szakmabell fizletben vagy alábbi cégnél:

„ROMANIL” A. G.

Timișoara, I. Bánáti palota.

3949